

	WWW.INKY.HOST.SK	
	Súčasť seriálu	Nasledovanie; Tematický okruh
	NEBEZPEČNÉ KLAŇANIE SA...	
		205/2005 Poradové číslo
		Sept. 2005

„¹ O šesť dní vzal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty. ² Tam sa pred nimi premenil: tvár mu zažiarila s'á slnko a odev mu zbelel ako svetlo. ³ Vtom sa im zjavil Mojžiš a Eliáš a rozprávali sa s ním. ⁴ Vtedy Peter povedal Ježišovi: „Pane, dobre je nám tu. Ak chceš, urobím tu tri stánky: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi.“ ⁵ Kým ešte hovoril, zahalil ich jasný oblak a z oblaku zaznel hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie; počúvajte ho.“ ⁶ Keď to učeníci počuli, padli na tvár a veľmi sa báli. ⁷ No pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!“ ⁸ A keď zdvihli oči, nevideli nikoho, iba Ježiša.“

(Mt 17,1–8)

Milí bratia a sestry!

Úvodný text z Biblie všetci poznáme a isto veľmi dôverne. Keď som si ho ale prednedávnom čítal, všimol som si na ňom jednu zvláštnu vec: že celý tento text pôsobí ako nejaký **dialóg medzi Bohom a Ježišom na jednej strane a učeníkmi na strane druhej**. A tento dialóg prebieha nejakú takto:

- *Ježiš sa premieňa...*
- *... a učeníci sa prizerajú.*
- *Zjavuje sa Mojžiš a Eliáš a zhovárajú sa s Ježišom,...*
- *... a Peter navrhuje, aby postavili stánky a navždy ostali na blaženom vrchu v spoločnosti Ježiša a oboch osobností Starého zákona.*
- *Objavuje sa Oblak – viditeľný znak Otcovej prítomnosti – a zaznieva Jeho Hlas,...*
- *... učeníci so strachom a bázňou padajú na tvár a klaňajú sa,...*
- *... a v tom okamihu všetko úplne a náhle končí!*

Prečo to zrazu v tomto okamihu skončilo? Čo spôsobilo, že stupňujúci sa zážitok sa náhle ukončil? Napadlo ma, akoby snaha učeníkov *klaňať sa* niečo pokazila. Alebo nejakou skrížila Boží zámer a Boh „akciu“ náhle ukončil.

A tak som sa pozrel do Biblie a začal som hľadať slovo „klaňať sa“ a jemu podobné. A výsledok?

Ježišovi sa klaňali mudrci od Východu, klaňali sa Mu učeníci v loďke i ženy po zmŕtvychvstaní – Ježiš im v tom nebránil, ale nikdy to ani *nežiadal!* **Ježiš nikde nezdôrazňoval nejakú potrebu a dôležitosť klaňania sa Jemu, či Bohu.** Jediný, kto si v Evanjeliách nárokuje a vyžaduje poklonu, je – Satan... Podobne ani v Skutkoch apoštolov nenájdeme nejaké náznaky klaňania sa Bohu. Apoštoli vyučovali, lámali chlieb, slúžili Bohu pôstom a modlitbami – ale ani slova o klaňaní sa!

Je to zvláštne o to viac, že klaňanie sa – adorácia – je v súčasnosti v mnohých kresťanských kruhoch veľmi ospevovaná, doporučovaná a preferovaná ako zavŕšenie a cieľ modlitby. Dokonca sa môžeme kdekade dočítať, že človek je

stvorený na to, aby sa Bohu v prvom rade klaňal a uctieval si Ho. Lenže ak je to také užitočné a dôležité, prečo to Ježiš nezdôrazňoval?

Možno preto, povieme si, že to bolo dostatočne zdôraznené v Starom Zákone v Prvom prikázaní. Lenže – ani ono explicitne nevyžaduje poklonu Bohu, len zakazuje klaňanie sa iným Bohom... A navyiac, učeníci takisto nijako nevyzývali ľudí ku klaňaniu sa a uctievaniu ako takému. Prečo? Je na to aj nejaký iný dôvod?

Odpoveďou sú možno priority, ktoré zaznievajú v Ježišovom Evanjeliu. Tieto:

- **Sme Boží synovia a dcéry a bratia Ježiša Krista.** Sme si teda – z Božej milosti a nezaslúženého Daru – rovní s Ježišom a sme rodina s Bohom Otcom. Boh nás proste na takúto úroveň pozdvihol.

Lenže klaňanie sa nie je výrazom tejto rovnosti a dôstojnosti. Je znakom *nerovnosti a podriadenosti*. Brat bratovi sa klaňať nezvykne, ani syn svojmu otcovi. Klania sa otrok svojmu pánovi. Ak sa Bohu klaniam, vyjadrujem tým, že sa stále považujem za Jeho sluhu a otroka a Jeho považujem stále iba za svojho panovníka a vládcu a majiteľa, pred ktorým ako malý, nehodný človečik padám do prachu na znak hlbokkej poníženosti. To si uvedomovali kresťania už od dávna a preto od prvých storočí bolo pri liturgii vyslovene zakázané kľačať! Kresťania počas omše *stáli* ako slobodní synovia a dcéry a partneri Boha.

- **Ježiš nás pozýva ku vzťahu dôvernej lásky medzi nami a Bohom, lásky analogickej vzťahu nevesty a ženicha.** Nevesta svojho ženicha môže hladieť, objímať,... ale klaňať sa mu? Žena, ktorá je rovná svojmu mužovi – a klaňať sa? To akosi nejde! Klaňanie sa je skôr vyjadrením bázne, strachu, obáv a podriadenosti, nie partnerstva, rovnosti a dôvernosti, skutočnej a hlbokkej lásky!

- **Nakoniec nás Ježiš volá nasledovať Ho.** Samozrejme, ak máme Ježiša nasledovať, musíme byť toho schopní. Práve v tom je Dar Duchu Svätého, ktorý nás pretvára na synov a dcéry Boha. Ježiš sa tak stáva jedným z nás: On je človek ako my, my sme synovia a dcéry Boha ako On, naplnení jedným Duchom. Preto Ho aj skutočne môžeme a dokážeme nasledovať.

Klaňanie sa ale nie je nasledovanie. Klaňanie naopak vyjadruje, že nie sme ako On. On, Ježiš, je svätý a dokonalý – a my sme iba *slabí a krehkí úbohí ľudia*, ktorí sa v obdive a bázni skláňame pred Jeho nedostiznou veľkosťou a skvelosťou. Ako by sme Ho teda mohli nasledovať? Veď to sa nedá! Predstava, že žobrák by mohol žiť a konať ako kráľ, pred ktorým leží v prachu a pokore – to je predsa absurdné!

Navyše, klaňanie sa môže pre nás byť aj pomerne pohodlné. Vidíme to na príklade svätcov. Vezmime si len takú Matku Terezu: Ak by sme si priznali, že Matka Tereza je *obyčajná tuctová kresťanka* ako my, ktorá iba celkom normálne žila celkom obyčajné kresťanstvo, potom to v nás

vyvoláva veľmi nepríjemný pocit, že naše kresťanstvo by asi malo vyzerať podobne...

Lenže ak Matku Terezu povýšime na oltár a urobíme ju „oficiálnou svätou“, začína sa situácia meniť. Od toho okamihu na nás podvedome pôsobí ako „mimoriadna žena“, „zvlášť obdarená“, ktorá úplne „mimoriadne a hrdinským spôsobom“ žila evanjelium. Je proste výnimočná. My, obyčajní tuctoví kresťania sa predsa nemôžeme porovnávať s mimoriadnou, Bohom zvlášť vyvolenou a nadpriemerne obdarovanou zázračnou ženou! A preto, chvála bohu, ju vôbec nemusíme nasledovať. Veď kto by mohol od nás, slabých ľudí, chcieť niečo takéto? A nepríjemný pocit vo svedomí sa rozplynie a my sa celí natešení „nábožensky zrealizujeme“ tým, že si kúpime jej obraz, zavesíme si ho na stenu a budeme si ju hlboko cítiť...

Holt, je nepochybne ľahšie klaňať sa ako poddaný kráľovi, ktorý tiahne do boja, než sa ako rovný k nemu pripojiť a ísť bojovať s ním...

To isté platí aj o Bohu.

Obrátenie a nasledovanie Krista síce vedie k nádhernému a novému životu, ale vyžaduje námahu premeny nášho doterajšieho života a vôbec odvahu takúto radikálnu premenu urobiť!

A preto sme si našli východisko: Namiesto nasledovania Krista sme si dosadili uctievanie Krista a klaňanie sa Mu. Je to pohodlné a bezbolestné:

- Na jednej strane sa môžeme „nábožensky vyžiť“ prostredníctvom spevov a dojemných adorácií so sviečkami, prostredníctvom masových pútí a prostredníctvom rôznych meditácií a podobných vecí. Máme z toho dobrý pocit, ako sme si krásne a hlboko uctili a oslávili Boha. Ježiš síce hovorí, že bude oslávený vtedy, ak budeme prinášať ovocie a budeme ako On (Jn 15,8), ale to nás netrápi. My sme sa proste rozhodli Ježiša oslavovať spevom a hudbou a klaňaním sa a hotovo!
- Na druhej strane po tom všetkom hlboko pokornom a poníženom klaňaní sa a zveľebovaní nad všetko vyvýšeného Ježiša Krista, tak odlišného od nás, slabých, krehkých a hriešnych ľudí, predsa nemôže nikoho už ani len napadnúť, že by sme sa azda mali stať takí, ako Ježiš. To je predsa nepredstaviteľné a absurdné! To od nás nikto nemôže žiadať. A nikto nám nemôže zazlievať, že nie sme ako Ježiš a nekonáme Jeho skutky. Kto by predsa od nás mohol chcieť niečo tak nepredstaviteľné nemožné?

A tak ma napadlo: Ak sa už Diablove nepodarilo naviesť kresťanov, aby sa klaňali jemu, tak ich aspoň presvedčil, aby sa začali klaňať Bohu. Výsledok je podobný: opustenie Ježišovho Evanjelia v prospech nového náboženstva, kde už nie je cieľom nasledovať Ježiša a radovať sa z toho, že v sile Ducha sme toho hodní a schopní; ale namiesto toho ostať žiť ďalej ako obyčajní ľudia a iba z diaľky a s bážňou hľadiť smerom, kde je Ježiš bez toho, aby sme išli za Ním po tej ceste, ktorú nám pripravil.

A tak ma napadlo, že klaňanie sa Bohu – akokoľvek vyzerá nádherné a zbožné – nás môže ľahko zabiť, ak si naň nedáme skutočný pozor. Asi Ježiš vedel, čo robí, keď nežiadal poklonu, ale dôveru, lásku a nasledovanie. Satan si na prejavy podriadenosti isto potrpí, preto túži, aby sa mu ľudia klaňali. Ale Boh? Boh túži po spoločenstve a láske. Preto – v úvodnom citáte – akokoľvek znie Petrova poznámka o stánkoch komicky, ukrýva v sebe niečo pozitívne: túžbu zotrvať v spoločenstve Ježiša, Mojžiša a Eliáša, byť s nimi.

Preto sa zážitok na vrchu stupňuje. Ale keď vstupuje Boh, učenci sa už začínajú lámať. Padajú na tvár. Už nie láska, ale strach. Nie spoločenstvo a partnerstvo, ale poníženosť a poklona. Ale Boh, zdá sa, nemá v tomto záľubu. A – myslím si – to je dôvod, prečo Boh nepokračoval a zážitok skončil. Boh nemal v úmysle rozvíjať a podporovať takúto „uctievaciu“ tendenciu. A zrejme aj preto Ježiš učeníkom prikázal, aby o tom nikomu nevraveli. Asi vôbec netúžil po tom, aby dôvernú blízkosť, ktorú s učeníkmi mal, vystriedal odstup a ponížené poklonkovanie.

A tak si myslím, že aj my sa z toho môžeme hodne poučiť.

Váš Inky